

LEESWIJZER

Annika Thor

Een eiland in zee
Lemniscaat 2000
f 27,50 / Bfr 550

Oorlogsverhalen, ze zijn er in overvloed. En toch is dit geen reden om dit boek (dat trouwens in 1999 de Deutsche Jugendliteraturpreis won) zomaar opzij te leggen. Ondanks de verre van vlekkeloze vertaling biedt het verhaal namelijk heel wat kansen tot inleving en verwent het de lezer met een aantal mooie beelden. *Een eiland in zee* toont immers op een indringende manier hoe een tienermeisje, ver van het echte oorlogsgeweld, haar eigen kleine oorlogjes meemaakt. En hoe ze die dankzij een niet te stuiten vastberadenheid uiteindelijk ook weet te overwinnen. We schrijven het jaar 1939. Duitsland heeft de oorlog verklaard aan Polen. Steffi en Nelli zijn zusjes en joods. Ze worden door hun ouders naar Zweden gestuurd. Want daar zijn ze veilig. Nelli belandt bij de lieve tante Alma, Steffi bij de strenge Märta. Terwijl de kleine Nelli zorgeloos door het leven stapt, kampt Steffi met serieuze aanpassingsproblemen. De vreemde taal speelt haar parten en op school wordt ze gepest. Maar Steffi houdt vol en bewijst wat ze waard is. Dat doet ze vanuit het inzicht dat alles nu eenmaal is zoals het is en dat je moet proberen er het beste van te maken. Of Steffi en Nelli hun ouders

ooit zullen terugzien, kan de lezer alleen maar hopen. Dat zo'n weerzien op z'n minst erg onwaarschijnlijk lijkt, is jammer genoeg een feit.

SDJ

Carolyn Logan

Waterkind
Houtekiet/Fontein 1999
f 29,90 / Bfr 595

In het jaar 1829 emigreert de zestienjarige Sarah samen met haar kleine broertje Tommy naar Australië. Maar zonder ouders, want die hebben ze niet meer. Hoewel het land van de aboriginals voor Sarah vreemd terrein is, weet ze er best te overleven. Ze wordt dienstmeisje, maar mag Tommy niet mee in huis nemen. Daarom vertrouwt ze hem toe aan de Whatley's, met wie ze samen de overtocht maakte. Het leven is hard, maar Sarah slaat er zich moedig doorheen. Vooral de vriendschap met Bilu, een inheemse vrouw, geeft haar de kracht door te gaan. Maar het noodlot slaat toe en Sarah verliest haar broer. Of ze ook dat verdriet zal overleven, blijft een onbeantwoorde vraag. Een van de sterkste momenten in dit exotische verhaal is ongetwijfeld dat van het rituele bad in de rivier. Het toont namelijk aan hoe Sarah zich, in tegenstelling tot de andere kolonisten, met dit nieuwe land en met zijn intense

natuurkrachten heeft verzoend. Ook de stijl van het boek – een afwisseling van zakelijke berichten en suggestieve, emotionele getuigenissen – houdt je van begin tot einde vast. Een aanrader.

SDJ

Leen van den Berg

Maskers
Clavis 2000
f 24,50 / Bfr 450

Dat Jessica met haar ouders op vakantie is, is duidelijk. Maar waar ze zich precies bevindt, wordt enkel gesuggereerd. Toch wijzen heel wat elementen in het verhaal erop dat het om Venetië gaat en dat de gebeurtenissen zich afspelen in de periode rond carnaval. Uit een bittere woordenwisseling tussen haar ouders leidt Jessica ten onrechte af dat zij de oorzaak is van hun vele ruzies. Daarom vlucht ze het hotel uit waar ze met haar ouders verblijft, midden in de nacht. Ze komt terecht in het straatcarnaval en koopt, net als de anderen, een masker. Van achter dat masker ontmoet ze een aantal mensen. Onder hen ook Fiametta, een oudere vrouw, de enige die geen masker op heeft. Bij Fiametta voelt Jessica hoe ze langzaam zowel letterlijk als figuurlijk haar eigen masker kan afzetten. En hoe ze zich van het schuldgevoel dat ze heeft

bij de herinnering aan de dood van haar zusje stilaan kan losmaken. De kracht van dit verhaal zit in de suggestieve sfeerscheping. De setting is warrig en mistig, de figuren lijken wel schimmen. Bovendien kun je je afvragen of Jessica wel echt op de vlucht slaat of dat ze dit alles alleen maar droomt. Hoe dan ook, voor haar is de symboliek van het masker in die ene broeierige nacht wel duidelijk geworden. De waarheid onder ogen durven te zien, daar gaat het uiteindelijk om. Maar of haar ouders dat ook zullen kunnen?

SDJ

Jan Simoen

En met Anna?
Querido 1999
f 29,95 / Bfr 599

En met Anna? is het vervolg op het in 1996 verschenen *Met mij gaat alles goed* van Jan Simoen. Anna, het zusje van de drie jaar daarvoor aan aids gestorven Jonas, is uitgegroeid tot een jonge vrouw van 16. Het verdriet om haar broer heeft Anna nog steeds niet helemaal verwerkt. Bovendien waant ze haar andere broer, Michaël, dood. Maar op een dag krijgt Anna een brief uit Kroatië waaruit blijkt dat Michaël misschien nog leeft. Voor Anna begint een lange reis, een zoektocht naar hoe het nu eigenlijk allemaal in elkaar zit.

LEESWIJZER

Uiteindelijk belandt ze bij Martha, Michaëls Servokroatische vrouw en bij de kleine Michaël junior en leert Anna de ware toedracht van Michaëls lot kennen. Maar ondertussen heeft ze ook hoogte gekregen van zichzelf. Het verhaal over Anna is voor heel wat jonge lezers herkenbaar en het confronteert hen met een pijnlijke actualiteit. Bovendien is het vlot en toegankelijk geschreven, al is het wel wat wennen aan de verschillende vertelstandpunten. Maar die horen nu eenmaal bij het onstuimige en hectische karakter van dit boek.

SDJ

Henri van Daele

Dikke Idde
Lannoo 1999
f 24,50 / Bfr 450

Dikke Idde is zichzelf niet meer. Meester Dekkers gaf hem van de lat en dat gaat Idde, die al voor de derde keer bleef zitten, te ver. Dus hangt hij zijn meester aan de kapstok. Want beter heeft hij niet verdiend. Als 'straf' zet de directeur dikke Idde in de klas van meester Pijp. Gelukkig weet die de opgroeiende jongen dankzij zijn aanschouwelijke manier van lesgeven wel te boeien. En na schooltijd? Dan slentert Idde door zijn dorp. Zonder vader, want die zit in Wallonië. En zonder moeder, want die is niet meer. Maar gelukkig is er

grote Rie bij wie Idde vaak aan de toog hangt. Een echte vaderfiguur. Een man die hij op handen draagt. En dat mag Idde uiteindelijk op de dorpskermis ook op een heel bijzondere manier laten zien...

Dikke Idde gaat over goeie en slechte meesters. Over klein zijn en groter willen worden. Over vriendschap en verdriet. Het verhaal speelt zich af in de jaren '50 en spreekt aan door de sterke karaktertekening en de idyllische portrettering van het Oost-Vlaamse Zele. Maar ook door de hele rist Vlaamse woorden en uitdrukkingen die nauw aanleunen bij de spreektaal. Deze 'kostelijke' jeugdroman is dan ook beslist een aanrader. Voor jong en oud.

SDJ

***Kunst van 4 tot 12* Proeve van een lessenserie**

Bij het LOKV Nederlands Instituut voor Kunsteducatie is onlangs *Kunst van 4 tot 12* verschenen. Deze uitgave, bestaande uit een cd-rom en videoband, bevat 189 voorbeeldlessen om met kinderen te kijken naar en te praten over kunst. Het materiaal varieert van een les over het maken van een animatiefilmpje tot een les over de uitgangspunten en inspiratiebronnen van een kunstenaar. De uitgave is een hulpmiddel voor consulenten

van steunfunctie-instellingen kunstzinnige vorming bij het ontwikkelen en uitvoeren van lessen over kunst. *Kunst van 4 tot 12* bevat voorbeeldlessen voor alle leeftijdsgroepen in het basisonderwijs. Alle kunstdisciplines komen aan bod: beeldende kunst, film/foto/video, muziek, dans, theater en literatuur. In *Kunst van 4 tot 12* staat de receptieve en reflectieve kunsteducatie centraal. Uitgangspunt is de beleving van kunst. Opdat kinderen zich kunnen verwonderen en verbazen over kunst, nieuwsgierig worden en anders leren kijken en luisteren. *Kunst van 4 tot 12* geeft handvatten om kinderen dichterbij kunst te brengen. De cd-rom geeft een introductie, verantwoording en gebruikswijzer voor de lessen. De uitgangspunten, doelstellingen en achtergronden van de uitgave worden beschreven, waarna de lessen volgen. De videoband geeft enkele ondersteunende registraties van uitvoeringen en kunstprojecten.

Kunst van 4 tot 12 is het resultaat van het ontwikkelproject Kunst in de Basisschool dat het LOKV samen met twaalf steunfunctie-instellingen heeft uitgevoerd. In 1999 heeft het LOKV vanuit kostenoverwegingen besloten niet over te gaan tot integrale uitgave van het lespakket voor scholen. De verdere ontwikkeling van het lesmateriaal is stopgezet. Op *Kunst van 4 tot 12* staan lessen in verschillende stadia van ontwik-

keling. Op de cd-rom is bij iedere les de status vermeld, aangevuld met een lijst van beoogde bijbehorende materialen. Op de website van het LOKV is vanaf 15 maart voor iedere discipline een voorbeeldles te bekijken (zie de rubriek Kunst en cultuur voor kinderen en jongeren op: www.lokv.nl).

Kunst van 4 tot 12 kost f 149,50. De cd-rom is ook los te koop à f 9,50. Bestellingen bij de Klantenbalie van het LOKV, tel. (030) 233 23 28.

Schrijven

In het tweede nummer (jaargang 2000) van het tijdschrift *Schrijven* bespreekt Maarten Dessing hoe uitgevers literaire talenten zoeken. Imme Dros en Paul Claes laten de lezer zien hoe schrijvers de klassieken gebruiken als bron voor hun eigen werk.

Schrijven het meest vrije beroep dat er bestaat? Niet als je, zoals de kinderboekenschrijvers Rindert Kromhout en Frank Herzen, binnen een gegeven format moet werken.

'Dat hart en hoofd evenzeer geraakt moeten worden, is het eerste grondbeginsel van de fictie', stelt Renate Dorrestein in haar nieuwe boek *Het geheim van de schrijver*. In *Schrijven* een fragment waarin Dorrestein ingaat

LEESWIJZER

op de vier grondbeginselen van het vak.

Het nummer bevat verder twee nieuwe rubrieken: *De opdracht*, met deze keer een workshop aansluitend bij het thema van de Boekenweek: de homerische vergelijking. En *Vraag & antwoord*: vragen van de lezers, beantwoord door de redactie. Deze keer: auteursrechten en royalties bij ghostwriting.

En zoals altijd bevat het nummer: *Klein kapitaal*, over de uitgeverij De Zingende Zaag; *Werkplaats*: een workshop op papier door Thomas Verbogt; *De gereedschapskist* over pennen; *Textuur*: proza en poëzie; en *Mediamet*: recensies van boeken, tijdschriften, cd-roms en websites.

In *Schrijffagenda* het cursus- en activiteitenaanbod voor beginnende, nieuwsgierige en gevorderde schrijvers.

Schrijven is een uitgave van Schrijven, Herengracht 495, 1017 BT Amsterdam, tel. (020) 625 41 41/
www.xs4all.nl/~schryven/
e-mail: schryven@xs4all.nl.

Lach & Sterf en Het Elzenhaantje en andere fabuleuze vertelsels

Van Hans Kilian verscheen nige tijd geleden de verhalenbundel *Lach & Sterf*. De auteur publiceerde eerder een aantal dichtbundels, waarvan sommige

met illustraties. Daarnaast schreef hij artikelen, recensies, essays en aforismen en zagen enkele toneelstukken het licht. De bundel *Lach & Sterf* is zijn derde prozawerk en bestaat uit grotendeels oorspronkelijke, veelal sprookjesachtige vertelsels. De paperback bevat vooral tragikomische, vaak eerder gepubliceerde verhalen.

Lach & Sterf verscheen bij uitgeverij Servo, Assen (W.A. Scholtenstraat 9a, 9403 AJ Assen).

Het Elzenhaantje en andere fabuleuze vertelsels bevat laconieke verhalen over dier en ondier. Enige moraal is aanwezig. Het bundeltje verscheen als tweede deel van jaargang drie van de INNOCENTI-reeks, uitgeverij Innocenti (Postbus 24036, 3502 MA Utrecht).